

Politisk Økonomisk beretning 2022.

(Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling)

Tak til Naalakkersuisut for at fremlægge Politisk Økonomisk beretning 2022 til debat i dag.

Lad mig starte med at kommentere på selve indholdet i Politisk Økonomisk beretning 2022. Det er godt, at vi får italesat de udfordringer, som vi har i vores land. Efter at have læst beretningen, så kan ingen være i tvivl om, at vi står over for en række udfordringer.

Renoveringsefterslæbet i den offentlig boligmasse er massivt. Her har Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur sagt, at man vil prøve at få Danmark til at betale. Jeg er nødt til at spørge Naalakkersuisut om man anser det for et realistisk scenarium, da boligområdet jo har været hjemtaget i rigtig mange år.

Sundhedsvæsenet trænger til store investeringer. Bygninger med videre er nedslidte og der er store udfordringer med rekruttering og fastholdelse af personale. Jeg vil derfor gerne spørge Naalakkersuisut, hvad man aktivt gør for at forbedre forholdene for de ansatte, så det bliver mere attraktivt at arbejde i Sundhedsvæsenet? Jeg er også nødt til at påpege, at Sundhedskommissionen er kommet med en delrapport, der nærmest skriger på, at Naalakkersuisut skal komme i gang med at handle allerede nu. Demokraatit stiller gerne til forhandlinger – der er nok at tage fat på.

Jeg savner også, at Naalakkersuisut bliver mere konkrete i forhold til egenomsorg. Nu har vi efterhånden hørt nok på, at Naalakkersuisut er enige i visionen om, at Grønland skal være det mest fysisk aktive land i 2030. Demokraatit savner, at det bliver mere konkret. Hvordan skal vi blive mere fysisk aktive? Hvordan skal vi minimere antallet af rygere? Hvordan kan vi sikre, at befolkningen spiser mindre fedt og mindre sukker? Hvordan kan vi nedbringe alkoholforbruget?

Vi skal huske på, at en usund livsstil medfører sygdom og sygemeldinger, hvilket er en udfordring for et arbejdsmarked, der i forvejen har en massiv mangel på arbejdskraft.

Det leder mig videre til behovet for reformer og initiativer på arbejdsmarkedsområdet. Indtil videre forsøger Naalakkersuisut sig med at kalde jobsøgningsydelsen for en reform. Faktum er desværre, at Naalakkersuisuts jobsøgningsydelse trækker i den forkerte retning. Den gør det mindre attraktivt at arbejde, og den koster samfundet penge i stedet for at spare samfundet for penge. Vi har brug for rigtige former, der øger udbuddet af arbejdskraft, og som reelt gør det mere attraktivt at arbejde. Derudover skal vi gøre det lettere og mere enkelt at ansætte udenlandsk arbejdskraft. Demokraatit må desværre konstatere, at fast-track ordningen efter alt at dømmen ikke virker efter hensigten. Arbejdsmarkedet

mangler fortsat arbejdskraft, og vi hører fra Virksomheder og organisationer, at der fortsat er alt for meget bureaukrati og alt for lang ventetid i forbindelse med ansættelse af udenlandsk arbejdskraft.

Hvis vi ser mere langsigtet på udfordringen med mangel på arbejdskraft, så er løsningen, at vi skal sikre, at flere unge får en uddannelse, og vi skal sikre, at det bliver så attraktivt at bo og leve herhjemme, at flere veluddannede grønlandere får lyst til at komme hjem og bidrage til vores samfund. Der er flere tusinde grønlandere, der har valgt ikke at flytte hertil. Dem skal vi blive bedre til at få hjem. Med hensyn til uddannelse, så starter problemet i folkeskolen. Alt for mange unge går i stå efter folkeskolen, hvor for få kommer i gang med en uddannelse. Dette er et dobbelt problem, da samfundet både skal betale for, at de unge mennesker kan leve en tålelig tilværelse og samtidig kommer den unge til at mangle som en værdifuld arbejdskraft og bidragsyder til velfærdssamfundet. Vi er derfor nødt til at sætte ind på alle områder for at forbedre den faglige kvalitet.

Krigen i Ukraine og sanktionerne mod Rusland giver udfordringer for vores eksport af fisk og rejer. Omkring 15 procent af vores samlede eksport er i fare, hvilket kan betyde, at vores selskaber er nødt til at sælge til en lavere pris. Læg dertil, at hellefisken i Diskobugten efter alt at dømmes bliver mindre, hvilket tyder på, at fiskeriet ikke er bæredygtigt. Det kan komme til at koste os dyrt inden længe. Også på fiskeriområdet savner jeg handling og holdninger fra Naalakkersuisut. Lige nu lever fiskeriets aktører i uvished. Det er ikke i orden. Det er vores største og vigtigste erhverv. Det nytter ikke noget, at Naalakkersuisut ikke tør tage et standpunkt. Jeg er derfor nødt til at spørge in til Naalakkersuisuts visioner på fiskeriområdet. Igen stiller Demokraatit meget gerne op til forhandlinger. Men det kræver et initiativ fra Naalakkersuisut.

Vi har fortsat store problemer på det sociale område – ikke mindst med omsorgssvigt af børn. Dette område skal vi også prioritere. Børnene er vores fremtid, og vi skal kæmpe hårdt for, at de ikke bliver omsorgssvigtede af både deres nære og af det system, der gerne skulle hjælpe dem. Sagt anderledes, så skal vi gøre det langt bedre på dette område.

Det er heller ingen hemmelighed, at der kommer flere ældre, der skal behandles godt og ordentligt. Både i form af bedre pensionsvilkår, bedre tilbud og bedre pleje og behandling i vores sundhedsvæsen. Den store udfordring her er, at der bliver færre i den arbejdsdygtige alder til at forsørge de ældre.

Det er derfor hævet over enhver tvivl, at vi har brug for, at der kommer flere penge i kassen. For Demokraatit er det udelukket, at det skal ske via skatte- og afgiftsstigninger. Derfor er vi nødt til at kigge på andre muligheder. Og her mener jeg, at Naalakkersuisut har svigtet.

Det er og bliver et gigantisk problem, at Naalakkersuisut konstant træffer beslutninger, der gør os fattigere. Det har store konsekvenser både for den enkelte og for samfundet. Der er ikke råd til skattelettelser, der er ikke råd til at forbedre velfærd og der er ikke råd til selvstændighed. Alt sammen fordi Naalakkersuisut gør os alle fattigere. Tillad mig at fremhæve tre beslutninger truffet af Naalakkersuisut, der uden for enhver tvivl gør os fattigere.

1. Naalakkersuisut har indført et forbud mod uran. Det betyder med al sandsynlighed, at der er mindst et stort mineprojekt, der ikke kommer i gang. Det kommer til at koste os milliarder i tabte indtægter. Milliarder, der kunne være brugt på skattelettelser, velfærdsforbedringer og på sigt selvstændighed. Nu risikerer vi i stedet at blive endnu fattigere, idet der er blevet anlagt en retssag med krav om erstatning.
2. Naalakkersuisut har besluttet at indstille al eftersøgning efter olie og gas. Der er ingen tvivl om, at det klimamæssigt er en fornuftig beslutning, men økonomisk er det dybt godnat. Det er desværre sådan, at verden stadig er dybt afhængig af olie som energikilde. Og det vil verden være i mange år fremover. Det giver derfor ingen mening, at vi aktivt har stoppet oliejakten herhjemme. Vladimir Putin tjener enorme summer på olie og gas. Kvindeundertrykkende og menneskerettighedsfjendske diktaturer i Mellemøsten tjener enorme summer på olie. Forbilledlige demokratier som Norge og Danmark tjener enorme summer på olie. Men Naalakkersuisut har besluttet, at vi her i Grønland ikke må tjene penge på olie og gas.

Helt ærligt; er det ikke bedre, at vi i Grønland tjener penge på olie end at Putin og mørkemændene i Mellemøsten gør det? Svaret herfra er et klart ja.

En grønlandsk olieproduktion vil bidrage til, at diktaturer som Rusland, Saudi Arabien, Iran med flere får endnu mere konkurrence. Det vil bidrage til, at verden bliver mindre afhængig af disse diktaturstater. Og herhjemme vil en eventuel olieproduktion betyde enorme forbedringer af vores velfærdssamfund og gode muligheder for massive skattelettelser til almindelige mennesker. Men Naalakkersuisut ønsker åbenbart, at vi skal være et fattigere land, der skal være afhængig af bloktilskud fra Danmark.

3. Naalakkersuisut har besluttet at droppe betalingssystemet Ilanngaassivik. Et betalingssystem, der udelukkende skulle gælde for borgere med gæld til det offentlige. Ilanngaassivik skulle hjælpe disse borgere med at betale deres regninger således, at deres gæld til det offentlige ikke ville stige. Det ville være godt for den enkelte, men det ville også være godt for den offentlige økonomi, der årligt ville få en gevinst på 30 millioner kroner. Denne beslutning betyder isoleret set, at vi hvert år vinker farvel til 30 millioner kroner, der i stedet kunne være brugt på at hjælpe omsorgssvigtede børn eller på at investere i Sundhedsvæsenet. Læg dertil at færre borgere ville oparbejde en uoverskuelig gæld. Naalakkersuisut beslutning giver ingen mening og gør os alle fattigere.

Og nu vi er ved ting, der ikke giver mening, så kan jeg ikke lade være med at påpege den dobbeltmoraliske og hykleriske adfærd på ligestillingsområdet. I Politisk Økonomisk beretning 2022 kan man læse, at Naalakkersuisut vil igangsætte initiativer der skal fremme en mere ligelig fordeling af mænd og kvinder i beslutningstagende fora. Måske Naalakkersuisut skulle starte med at kigge indad?

Det er som bekendt Formanden for Naalakkersuisut, der har ansvaret for at sammensætte Naalakkersuisut, der i den grad må siges at være et beslutningstagende forum. Her er fordelingen 7 mænd og 3 kvinder. Kigger man alene på IA, så er fordelingen 4 mænd og 2 kvinder. Jeg skal gerne gentage; her har vi et beslutningsforum, hvor Naalakkersuisut 100 procent selv kan afgøre om der skal være en ligelig fordeling mellem mænd og kvinder. Men man har aktivt taget et valg om, at det ikke skal være sådan. Alligevel har man frækheden til at skrive, at man vil igangsætte initiativer der skal fremme en mere ligelig fordeling af

mænd og kvinder i beslutningstagende fora.

Kære Múte, her er et forslag til, hvordan du lynhurtigt kan gå forrest; fyr to mænd og erstat dem med to kvinder. Men så let synes du måske ikke, at det er?

Jeg vil gerne her og nu bede om et klart svar på, hvorfor man aktivt har taget et valg om ikke at have en ligelig fordeling mellem mænd og kvinder i Naalakkersuisut, når det nu er noget som man vil pålægge alle andre.

Slutteligt skal jeg understrege, at Demokraatit ser frem til at deltage aktivt i forhandlingerne om en skattereform. For os er det som bekendt vigtigt, at borgerne skal have lov at beholde flere af de penge, som de selv har tjent. Jeg frygter dog, at skattereformen kommer til at gøre både den enkelte grønlander og Grønland fattigere. Det har ligesom været Naalakkersuisuts stil indtil videre.

Med disse bemærkninger tager Demokraatit Politisk Økonomisk beretning 2022 til efterretning.